

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ved Kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup

30.11.2020

IKT-Norges innspill til handlingsplanen for bærekraftsarbeidet i Norge

IKT-Norge er teknologi- og IT-bedriftenes bransjeforening. Vi er en uavhengig interesseorganisasjon for teknologinæringen, det vil si selskaper som har et felles ståsted i teknologi og digitale løsninger. Vi takker for muligheten til å gi innspill.

Teknologiutviklingen vil være avgjørende for å nå bærekraftsmålene. Rammebetingelser som fostrer innovasjon og konkurransedyktighet vil bidra til at vi kan finne nye, smarte løsninger på våre felles problemer.

Den digitale grunnmuren som gjør det mulig å kommunisere fritt og samle, analysere og anvende data spiller en nøkkelrolle. Bredbåndsinfrastruktur er en forutsetning for digitalisering, og dermed muligheten til å utnytte potensialet teknologi gir til å nå bærekraftsmålene. Den digitale grunnmuren er en katalysator for smartere og grønnere løsninger i hele samfunnet.

For å realisere potensialet for smarte byer, tettsteder og bygder, trengs god internettdekning over alt. Det skaper rom for bedre løsninger i offentlig sektor, og mulighet til å videreutvikle næringsliv og smarte løsninger på den digitale grunnmuren - enten det er snakk om digitale tjenester til innbyggerne, tungindustri eller matproduksjon. Ny bruk vil stille nye krav til dekning, båndbredde, responstid og regnekapasitet.

Vi kan ikke per nå overskue behovene for f.eks. sanntidsanalyse av data og hvilke automatiserte prosesser som i løpet av de neste årene kan tas i bruk til bærekraftige løsninger. Det vi vet er at vi må planlegge for at bruksområdene og behovet for informasjons- og kommunikasjonsteknologi vil øke sterkt. Samtidig gjør utviklingen i teknologi og maskinvare at eksponensiell vekst i datamengder, kan skje uten at karbonfotavtrykket øker tilsvarende. Men det bør alltid være et krav i alle offentlige anskaffelser som medfører et behov for datalagring at all lagring og prosessering av data skal skje i datasenter som drives effektivt på fornybar energi.

De konkrete innspillene vi gir under må sees på bakgrunn av informasjons- og kommunikasjonsteknologiens grunnleggende betydning som muliggjørende faktor, og at Norges bidrag her vil avhenge av at vi opprettholder en sterk utvikling av vår digitale infrastruktur.

Bærekraftsmål nummer 4. God utdanning

4.7) Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetansen som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning i bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av freds- og ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling

Grunnoplæring for bærekraftig utvikling

Utdanning for bærekraftig utvikling kan ha ulike perspektiver. Utdanning **om** bærekraftig utvikling, i form av relevant fagkunnskap er ett av disse. Men i dagens norske utdanningssystem eksisterer det *hindringer* for god undervisning for bærekraftig utvikling

Forskning viser at selv om både elever og lærere viser interesse for temaet bærekraftig utvikling, så er lærerne usikre på *hvordan* de skal undervise (Andersen 2012, Naturfagsenteret 2015). En studie av hvordan utdanning for bærekraftig utvikling gjennomføres blant naturfagslærere på Vg1 har vist at de involverte lærerne hadde kjennskap til undervisningsmetodene som forskning fremmer for utdanning for bærekraftig utvikling, men at de liten grad anvendte disse i egen undervisning (Sundstrøm 2016). Flere studier viser til en rekke hindringer som kommer i veien for å få gjennomført utdanning for bærekraftig utvikling på en god måte. Dette handler både om rammebetingelser, samarbeid og kompetanse. Forskning viser blant annet til:

- At lærebøkene har en sterk posisjon i undervisningsplanlegging
- En utstrakt bruk av tradisjonelle undervisningsmetoder

Skolens fokus på målbar kunnskap bidrar til utstrakt bruk av tradisjonell undervisning som ikke støtter opp om utdanning for bærekraftig utvikling. Den norske edtech-næringen utvikler digitale læremidler i alle fag og på alle nivåer. Slike læringsformer egner seg til prosjektbaserte fag, hvor tradisjonelt læremateriell ikke klarer å holde tritt.

“Teknologirike læringsmiljøer åpner for nye måter å lære på og gir læreren et større repertoar av undervisningsmetoder. **Digitale læringsressurser** gir god mulighet til å variere undervisningen og tilpasse den til både elevgruppa og til den enkelte elev” ([Digitaliseringsstrategi for grunnopplæringen](#)). Det er avgjørende å sikre mangfold og kvalitet blant digitale læremidler, til det beste for norske pedagoger og ikke minst elevene.

“**Det frie læremiddelmarkedet** er en forutsetning for innovasjon og mangfold i læremidler. Regjeringen vil ikke regulere dette markedet, men bidra med tiltak som kan stimulere til økt kvalitet på tilbuds- og etterspørselssiden. Staten ønsker å legge til rette for gode valg av læremidler og for at det utvikles læremidler av høy kvalitet” ([Digitaliseringsstrategi for grunnopplæringen](#)). En kontinuerlig og sterk satsing på et bredt mangfold av ulike læremidler i det frie læremiddelmarkedet er av særlig betydning, i årene som kommer.

Lik utdanning for alle - vi må fjerne de digitale klasseskillene

Mens noen elever har VR-briller i klasserommet og spillpedagoger til lærer, bruker andre fortsatt lærebøker i papir som skolen kjøpte inn for ti år siden. Nesten ingen av barna som sitter i dagens klasserom kommer til å gå ut i en jobb hvor teknologi ikke er en del av hverdagen. Derfor må vi utjevne de digitale forskjellene nå.

Bevissthet rundt og kunnskap om bruk av teknologi er grunnleggende i det samfunnet vi lever i i dag. Det er altfor store forskjeller når det kommer til hva slags teknologikunnskap elevene får i skolen i dag. Altfor ofte beror det på en ildsjel i form av rektor eller en lærer. Variasjonen i bruk av og kunnskap om teknologi i undervisningen varierer ikke bare fra kommune til kommune, men også fra skole til skole og klasse til klasse:

“Det er store forskjeller i lærernes digitale kompetanse, opplæringen elevene får i digitale verktøy og elevenes tilgang til digitale ressurser. Det kan påvirke eksamensresultater”, [viser forskningsrapport](#). Rapporten er en del av kunnskapsgrunnlaget knyttet til Kunnskapsdepartementets strategi “Tett på realfag. Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnopplæringen (2015-2019)”

Disse skillene må opphøre.

GoForIT - samarbeid mellom næringsliv og utdanning for å utdanne toppkandidater.

Gjennom 2020 har IKT-Norge tatt initiativ til å samle tunge aktører for å utvikle en arena, en møteplass mellom næringsliv og akademia for å diskutere “Hva skal til for at de norske kandidatene innen teknologi og økonomi blir de beste i verden på teknologi og de som kan mest om bærekraft?” Prosjektet har som mål å: 1) Belyse hvilke kompetanser det norske næringslivet etterlyser hos fremtidige ansatte innen bærekraftsspørsmål og fremtidens utfordringer og 2) Finne måter å implementere denne kunnskapen i de tekniske og økonomiske fagene på de største universitetene i Norge 3) Hvordan kan næringslivet og akademia samarbeide om å utdanne kandidater som har høy kunnskap om hvordan vi løser nåtidens og fremtidens teknologiske utfordringer under rammen av FNs bærekraftsmål 4) Hva må dagens IT- og teknologistudier inneholde for at Norge skal oppfylle FNs bærekraftsmål?

Det er tydelig for oss at det er behov for å videreutvikle denne arenaen til et eget prosjekt som systematisk jobber med å belyse og diskutere med universitetene hvilken kompetanse de store teknologibedriftene i Norge ser etter i årene som kommer, hva som er relevant kompetanse og hva de mest ettertraktede kandidatene bør kunne. En arena hvor kunnskap, kompetanse og utdanningsløp ligger til grunn for å løse alle FNs bærekraftsmål- en møteplass som bygger

studenter og kandidater som skal løse dagens og fremtidens utfordringer, med den mest aktuelle kompetansen.

Bærekraftsmål nr 11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn

11.a) Støtte positive økonomiske, sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder ved å styrke nasjonale og regionale planer

11.b) Innen 2020 oppnå en betydelig økning i antall byer og lokalsamfunn som vedtar en integrert politikk og gjennomfører planer med sikte på inkludering, bedre ressursbruk, begrensning av og tilpasning til klimaendringer samt evne til å stå imot og håndtere katastrofer, og dessuten utvikle og iverksette et helhetlig system for risikostyring og katastrofehandtering på alle nivå, i tråd med Sendai-rammeverket for katastrofeberedskap for 2015–2030

Offentlige anskaffelser

De offentlige anskaffelsene i Norge utgjør årlig et så betydelig økonomisk volum, at hvis de brukes strategisk, kan de spille en vital rolle i den grønne omstillingen av Norge og en bærekraftig utvikling av landet som helhet. Anskaffelser er både et viktig instrument i utviklingen av en digital og bærekraftig norske offentlig sektor og i tillegg fyller de en funksjon som vekstskaper og jobbskaper i næringslivet som utvikler og produserer dagens og fremtidens smarte, grønne løsninger, tjenester og teknologier.

Iht. forskrift om offentlige anskaffelser (§ 7-9) skal *"oppdragsgiveren legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser. Oppdragsgiver kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vekt minimum 30 prosent"*. IKT-Norge er positive til forskriftens vektlegging av miljø som tildelingskriterium. Men, erfaringen er at forskriften ikke fungerer etter hensikten og at i de aller fleste tilfellene er pris ofte det viktigste og eneste kriteriet i anbudskonkurransen.

Selv i kommuner som styres av politikere med skyhøye klima- og miljøambisjoner glipper dette ubehagelig ofte. Billig teknologi må byttes ut oftere. I tillegg er det en åpenbar miljøgevinst i reparasjon og ombruk av elektronikk og hardware fremfor å kjøpe nytt. Ved innkjøp av teknologi, digitale løsninger og smarte innretninger, må bærekraftsperspektivet vektes over pris.

For å drive frem innovasjon av bærekraftige produkter og tjenester og produkter med sirkulær design, forlenget levetid eller produkter som har en andel resirkulerte materialer i seg, må vi både ha politiske ledere som har ambisjoner og en strategi for å bruke sin innkjøpsmakt til å etterspørre denne typen nye produkter. Men vi må også ha innkjøpsavdelinger i kommunene som etterlever politisk ledelses bærekraftsambisjoner og strategier og har evne og kompetanse til å foreta denne typen anskaffelser. Vår erfaring er at det i alt for stor grad er pris som er det gjeldene, og ofte eneste kriterium i utlysningene. (Bærekraftsmål nr 9 Industri, innovasjon og infrastruktur- 9.5 - Innovasjon og utvikling av ny teknologi)

IKT-Norge anbefaler

- **Styrk Klimasats:** Innkjøp av produkter og tjenester som vektlegger miljø og innovasjon vil i noen tilfeller koste mer enn alternativene i innkjøpspris. Her kan Klimasatsprogrammet ikke bare fylle en risikoavlastende rolle men også utgjøre en viktig grønn, økonomisk driver for å endre kommunenes innkjøpspraksis i en bærekraftig og næringsvennlig retning. Men da må programmet styrkes kraftig økonomisk og videreutvikles, ikke reduseres. 100 millioner (Statsbudsjettet for 2021) er ikke nok til å fylle denne funksjonen og det er IKT- Norges oppfatning at det er enda dyrere for Norge og kommunene å ikke styrke programmet i 2021. I Stortingsmelding 22 (2018-2019) om smartere innkjøp, ble det varslet at regjeringen vil komme med en handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser. Det er forventet at Digitaliseringsdirektoratet overleverer utkast til denne handlingsplanen til Klima- og Miljøministeren medio januar 2021, da må det finnes nok penger i statsbudsjettet 2021 til at Klimasats blir en reell

grønn driver for å endre kommunenes innkjøpspraksis og at det med handlingsplanen kommer reell makt til å endre innkjøpspraksisen i en innovativ, bærekraftig retning over hele landet.

- Kommunene må få økte økonomiske rammer til å kjøpe inn konsulenttenester og ekstern bistand i arbeidet med “sirkulære” og grønne anskaffelser, dersom kompetansen i kommunen ikke er tilstrekkelig. I tillegg er det behov for å utvikle mer uformelle arenaer og møteplasser hvor innkjøpere kan møte leverandører, utforske teknologier som utløser sirkularitet og å finne løsninger, få svar, og delta i oppklarende diskusjoner rundt hva som er mulig å få til når det gjelder å etterspørre produkter med sirkulær design.
- Vi i IKT-Norge sitter tett på næringslivet som utvikler digitale løsninger og teknologier og vet at grønn omstilling av Norge og økt digital modenhet i offentlig sektor fort kan være to sider av samme sak. Gjennom Regjeringens digitaliseringsstrategi har stat og kommune forpliktet seg til felles strategisk arbeid for å øke volum på digitale tjenester og skape en smartere og mer bærekraftig offentlig sektor. Nordmenn er kjent for å være “early adapters” av ny teknologi. Vi ivrer etter å ta i bruk nye digitale offentlige tjenester og produkter. Anskaffelsene representerer derfor en mulighet til å vise at Norge kan være ledende i å bruke nye løsninger i bærekraftsarbeidet. Det vil være behov for ytterligere ressurser til kommunene for å realisere denne digitaliseringsstrategien.

Bærekraftsmål nr 12. ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

12.5) Innen 2030 redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk og 12.7) Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer

Med økt tilgang og bruk av internett og datatrafikk, automatisering av industri, fremveksten av smarte byer, IOT-revolusjonen, økende innsamling og lagring av data, skytjenester og på toppen av det digitaliseringen av samfunnet grunnet covid-19, er elektronisk avfall blitt den raskest voksende avfallsstrømmen i verden. En strøm som vokser med 2% i året og som for lengst har passert 50 millioner tonn i året. WEF og FN kaller det «[en tsunami av e-avfall](#)». Det store forbruket av elektronikk bidrar til en voldsom etterspørsel etter sjeldne jordartsmetaller som inngår som bestanddeler i elektronikk. En oversikt utarbeidet fra UNU, 2015; UNI, 2014: viser at

- 22 grunnstoffer vil tappes fra jordskorpen i løpet av en periode på de neste 5-50 årene
- 15 av 30 grunnstoffer som inngår i mobiltelefoner er under et kritisk press
- I 2019 hadde det elektroniske avfallet en samlet global verdi på 62,5 milliarder amerikanske dollar på grunn av etterspørselen etter sjeldne grunnstoffer

Fordi etterspørselen etter de sjeldne metallene vil fortsette å vokse som følge av den teknologiske utviklingen av samfunnet, vil hvordan vi i dag og i tiden fremover behandler elektronisk avfall ha enorm betydning for prisen og tilgangen på dem. Det er også knyttet betydelig bærekraftsutfordringer til utvinning av flere av disse metallene. Et eksempel er UNICEFS tall fra 2020 som viser at så mye som 40 000 barn jobber i gruver bare i Den Demokratiske Republikken Kongo - de alle fleste med utvinning av kobolt. En problemstilling som ikke er helt fjern for oss i Norge mtp tillatelsen til dumping av (17 lastebillass i timen så lenge graven drives) gruveslam fra en kobbergruve ved Repparfjorden i Finnmark.

Vi nordmenn er aller best i klassen på bruk og kast av elektronikk. Hver nordmann produserer i snitt 30kg E-avfall i året. [Ifølge Miljødirektoratet](#) blir 81% av EE-Avfallet som samles inn materialgjenvunnet og brukt til å lage nye produkter. Det er bra sammenlignet med det globale gjennomsnittet på 20%. Men dette tallet 81%, belyser to kjerneproblememstillinger som det haster med å håndtere.

1. Hvor mye elektronisk avfall samles ikke inn? Og hvor blir det av?
2. Hva skal til for å øke materialgjenvinningsraden?

Hva skjer med det elektroniske avfallet som ikke samles inn?

Gjennom IKT-Norges eierskap i Norsirk, det returselskapet i Norge som samler inn mest ee-avfall, har vi identifisert to "hull" hvor elektronikk forsvinner "ut av sirkelen" i Norge.

1. "Gullet i hjemme i skuffen": Mobiltelefoner, gamle maskiner, printere, ladere og kabler som ligger hjemme i de tusen hjem og som ikke leveres inn.
2. Organiserte kriminelle som venter i varebiler utenfor elektrogiganter som Elkjøp, Power etc i påvente av at privatpersoner setter fra seg elektronikk og hvitevarer utenfor butikkene, for så å skru løs de delene som inneholder det mest verdifulle metallene og bringe disse ut av landet. Stiftelsen Elektronikkbransjen forteller oss at de har sluttet å anmelde tyverier av denne karakteren fordi omfanget er så enormt, sakene henlegges i stort sett alle tilfellene og butikkansatte blir truet av kriminelle på jobb dersom der forsøker å stoppe tyveriene. De kan vise til eksempler der skjærebrenner og gaffeltruck er brukt for å ta seg inn til elektronikk som er plassert i bur utenfor butikkene. [Dokumentaren sendt på NRK Brennpunkt høsten 2019](#) belyser problemet ytterligere. Mengden verdifullt e-avfall som fraktes ut av landet er etter det vi erfarer positivt korrelert med etterspørselen etter og verdien på metallene som som inngår i avfallet. Man kan spørre seg, har vi som samfunn gitt opp å løse dette problemet?

På den ene siden ligger det masse elektronisk avfall med økende verdi hjemme hos de aller fleste av oss, på den andre siden fraktes metaller med det vi antar har enorme og økende verdier, ut av landet.

IKT-Norge anbefaler

- Den nasjonale strategien for sirkulær økonomi må trappes opp raskere og få betydelig økte bevilgninger. 40 millioner kr er satt av til innføring av denne strategien i 2021 (Statsbudsjettet 2021) Beløpet er alt for lavt, og burde snarere ligget opp mot 400 millioner.

- Regjeringen bør initiere og finansiere en smart nasjonal kampanje, kanskje med en belønningsordning, for å få privatpersoner til å levere inn sitt elektroniske avfall på en måte som føles trygg for forbrukerne. For eksempel ved å tilby gratis sletting av data på enhetene. Det har vært gjort med t-lys og batterier tidligere med suksess. IKT-Norge og Norsirk bidrar mer enn gjerne.
- Det er behov for nye regler for innlevering og oppbevaring av elektronisk avfall utenfor elektrogigantene Elkjøp og Power etc. Det er behov for en avklaring på hvem som eier disse produktene og hvem som er ansvarlig for dem. Elektronikk kan ikke stå plassert ute og det kan ikke være de butikkansattes jobb å konfrontere organisert kriminelle som tilraner seg deler fra hvitevarer og elektronikk. (Tiltaket styrker også Bærekraftsmål nummer **Nr 8**: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.)
- Politi og tollvesen må få økte bevilgninger til å kunne prioritere å bekjempe organisert kriminelle som frakter enorme mengder elektronisk avfall og store verdier ut av landet.

Ombruk og reparasjoner

Stiftelsen Elektronikkbransjens ombruksprosjekt ble startet som et svar på den nye handlingsplanen for et renere og mer konkurransedyktig Europa, som skal gjelde fra 1. mars 2021. Planen er en sentral bærebjelke i EUs European Green Deal. Kommisjonen vil legge frem lovforslag for bærekraftig produkt-politikk, som skal sikre at produkter på markedet i EU er designet for å vare lenger. Produktene må i tillegg være enkle å reparere og kunne resirkuleres. De bør inneholde mest mulig resirkulerte råvarer. Ecodesign-direktivet vil også utvides til flere produktkategorier, og produsenter må belage seg på å ta et mye større miljøansvar i tiden fremover. Kommisjonen vil i tillegg innføre strengere regler for offentlige innkjøp. Fra 2021 vil EU stramme inn regelverket for elektronikkprodukter for å sørge for bedre tilgang av reservedeler, reparasjonstjenester og service-manualer.

IKT-Norge anbefaler

- **Fjern mva på ombruk av hvitevarer og elektronikk** European Circular Economy Action Plan - handlingsplanen for et renere og mer konkurransedyktig Europa, skal gjelde fra 1. mars 2021. Kommisjonen vil legge frem lovforslag for bærekraftig produkt-politikk, som skal sikre at produkter på markedet i EU er designet for å vare lenger. Produktene må i tillegg være enkle å reparere og kunne resirkuleres. De bør inneholde mest mulig resirkulerte råvarer. Ecodesign-direktivet vil også utvides til flere produktkategorier, og produsenter må belage seg på å ta et mye større miljøansvar i tiden fremover. Kommisjonen vil i tillegg innføre strengere regler for offentlige innkjøp. Fra 2021 vil EU stramme inn regelverket for elektronikkprodukter for å sørge for bedre tilgang av reservedeler, reparasjonstjenester og service-manualer.
- Gjenbruk av elektroniske produkter har noen klare fordeler ut fra bærekraftshensyn. Det er gode argumenter for at et produkt som selges som annenhåndsvare bør være unntatt mva. Det er allerede betalt mva da produktet ble solgt første gang. Mva-fritak vil i tillegg gi konsumentene incentiver for å kjøpe brukte varer. IKT-Norge har også spilt inn dette forslaget til Finanskomiteen ifbm budsjettøringene.
- Myndighetene bør støtte opp om Stiftelsen Elektronikkbransjens prosjekt hvor de ansvarlige partene i elektronikkbransjen, produsentene, verksteder og ombrukssentre forsøker å få til et samarbeid med returselskaper, myndigheter og andre aktører i sirkulærøkonomien, med mål om å få opp graden av ombruk av hvitevarer og få reparerbare produkter tilbake i brukmarkedet.
- Myndighetene bør støtte opp om Stiftelsen Elektronikkbransjens "Kvalitetsstempel" og deres logo for merking av ombruksprodukter, som skal settes på ombruksproduktene sammen med den originale logoen fra produsenten. Den skal sikre at forbrukeren vet at det brukte produktet er sjekket og reparert på forsvarlig måte. Stiftelsen Elektronikkbransjen har også engasjert Advokatfirmaet Ræder for å se hvordan en utvidet garanti på ombruksprodukter (to år) via et forsikringselskap kan løses juridisk, og bli en del av merkeordningen.
- Det bør utvikles en godkjenningsordning for ombrukssentre for å hindre useriøse aktører som kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for forbrukeren, vedr. brann etc.

- Myndighetene kan gjennom offentlige anskaffelser etterspørre elektroniske produkter hvor det stilles krav til at produktene lar seg reparere og er designet i tråd med Økodesigndirektivet. Dersom det i større grad enn i dag kommer elektronikk på markedet som lar seg reparere kan det skape nye arbeidsplasser innen reparasjon av elektronikk og hvitevarer.
- Det må utarbeides en digital oversikt (portal / nettside) over hvem og hvor man kan finne sin nærmeste kvalifiserte reparatør og ombrukssentere med kunnskap og kompetanse til å reparere elektronikk.

Plastemballasje og enda litt plast til

Norge trenger ny lovgivning for å nå EUs krav til materialgjenvinning. Mangel på eierskap til avfallet begrenser mulighetene vi har til å nå de kommende gjenvinningsmålene. All den tid hele 8% av kommunene tillater at plast kastes i restavfallet og dermed forbrennes truer det prinsippet om produsentansvar og mulighetene produsentansvar-selskapene har til å nå sine satte målsetninger. Her trengs en ryddejobb og ny lovgivning.

IKT-Norge anbefaler

- Tredjeparts kontroller: Revisjoner av tredjepart må inn som en del av godkjenningen for å få drive med produsentansvar på plast. Dette er ikke det samme som tilsyn fra Miljødirektoratet, som selvfølgelig også må være en del av oppfølgingen av produsentansvaret for emballasje. Kompetente revisjonsselskaper reviderer i dag på andre kapitler i avfallsforskriften, og det vil gavne tillitten til returselskapene og kildesorteringssystemene at nedstrømmer og materialgjenvinningsgrader revideres av akkrediterte revisjonsselskaper.
- Prinsippet om at forurensere betaler må ligge til grunn: Returselskapene må etablere prismodeller som ivaretar prinsippene om emballasje som ikke er designet for gjenvinning, som ikke kan materialgjenvinnes, skal ha andre kostnader (miljøgebyrer) forbundet med seg enn de emballasjetypene som er materialgjenvinnbare. Det bør legges til grunn anerkjente LCA-analyser for valgene produsentene skal ta. LCA-analyser må også ligge som grunnleggende premiss når vanskelig

materialgjenvinnbar plast skal sorteres, om den skal materialgjenvinnes eller forbrennes. Det bør ligge et krav på produsentene om å kunne dokumentere dette.

- All plast satt på markedet må omfattes av produsentansvaret
Ikke kun emballasjeplast, men også gjenvinningstasjonsplast og annen plast som oppstår som avfall i Norge i dag, bør alle inkluderes i en produsentansvarsordning. Plast i seg selv er et problemavfall, som bør omfattes av en utvidet produsentansvarsordning. Når lovverket likevel skal revideres, bør all plast innlemmes for å få bukt med hele samfunnets plastproblem, ikke kun emballasjeplasten.
- Alle skal med: Et produsentansvarsregister må innføres samtidig med at 1000-kilosgrensen for å ta produsentansvar fjernes. Norsirk er av den klare oppfatningen at det ikke kun er gratispassasjerer som er et problem når det gjelder å ta kostnader rundt innsamling og gjenvinning av emballasjeplast. Derfor mener vi at 1000-kilosgrensen for når man bør ta produsentansvar for emballasje bør fjernes. Det vil føre til en bedre økonomi i ordningen, samt at flere aktører blir gjort oppmerksomme på sitt ansvar, og på utfordringene som kommer med bruk av (en del) emballasje. Et produsentansvarsregister er verktøyet som skal benyttes for å komme i mål med både at alle som importerer/produserer må ta sitt ansvar, samtidig som det vil være et verktøy som gir tall som forteller hvilke mengder emballasje det faktisk settes på det norske markedet. I dag er det ingen sikre svar på dette.

Lykke til i arbeidet med å utvikle den nye handlingsplanen.

Beste hilsen

Alle oss i IKT- Norge

v/ Mali Hole Skogen

Teknologi- og bærekraftsdirektør